Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Maria Sukia Nazabal

Ordizia, Gipuzkoa
(1923-2022)

Aurkibidea

Biografia

Kale Nagusian jaiotakoa, aita Lazkaomendikoa zuen, eta gizona Lazkaokoa. Hamalau urtera arte karmeldarretan ikasi zuen, eta geroago gau-eskolan. Gaztañaga jostundegian egin zuen lan. Elkarrizketan bere anaia Pedro ere agertzen da.

Zintak

ORD-018

- **Proiektua**: Ordiziako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxabe, Karmele - Garmendia, Larraitz
- **Data**: 2003-09-08
- **Iraupena**: 75 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k)**: Etxeberria, Eider
- **Emalea**: Ordiziako Udala

Pasarteak

1. Pedro eta Mariaren biografia laburra

- **Erref**: ORD-018/004
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:02:25. **Bukatu**: 00:03:21
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak

Laburpena:
Pedro ezkongabea da. Maria ezkonduta dago, eta bi seme-alaba ditu. Denak etxean bizi dira. Pedro CAFen ibili izan da lanean. Maria jostundegi batean ibili zen lanean, ezkondu baino lehentxeago arte. Ordutik etxekoandre izan zen.

2. Jasotako heziketa

- **Erref**: ORD-018/005
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:03:21. **Bukatu**: 00:04:38
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Pedrok fraideetan ikasi zuen. Gero CAFeko eskolan, eta gerora, lanetik ateratakoan, gau-eskolan. Maria ere gau-eskolara joan zen. Lanean hasi aurretik, ordea, Karmelitetara joan zen. Karmelitak non ziren azaltzen du. Lanean beti Ordizian ibili dira.

3. Ordiziako feria

- **Erref**: ORD-018/006
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:04:38. **Bukatu**: 00:06:37
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Ordiziako feria orain galtzen ari dela uste du Mariak. Lehen ferian zer kale zeuden, eta kale bakoitzean zer egoten zen azaltzen dute. Lehen saltzaile gutxiago etortzen ziren. Osaba bat Allozetik mandoarekin etortzen zen olioa ekartzera Ordiziara.

4. Euskara Ordizian

- **Erref**: ORD-018/007
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:06:37. **Bukatu**: 00:08:25
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:
Ordizian kalean ezin zen euskaraz egin. Meza, hala ere, euskaraz ematen zen. Elizak eutsi zion euskarari. Jende euskaldun asko zegoen. Orain askoz gehiago egiten da euskaraz Ordizian. Ikastolak eragin handia izan du horretan. Lehen lagunartean ia beti erdaraz.

5. Kanpotarrak Ordiziara iritsi zirenekoa

- **Erref**: ORD-018/008
- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 00:08:25. **Bukatu**: 00:09:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Kanpotar asko etorri zen garaian asko nabaritu zela esaten dute. Soldaduak ere etorri ziren, eta gehiena erdaraz egiten zen. Kuadrillan ere erdaldunak daude, eta haiek ez daudenean bakarrik egiten duten euskaraz.

6. Baserritarrei burla kalean

- **Erref**: ORD-018/009
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:09:08. **Bukatu**: 00:09:48
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Baserria lehen inportanteagoa zen Ordizian, gazte gehiago zegoen baserrietan. Baserritarrei barre eta burla egiten zitzaien kalean.

7. Zer jaten zuten normalean eta ospakizun berezietan

- **Erref**: ORD-018/010
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:09:48. **Bukatu**: 00:11:51
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gosea ez pasatzeko egin zituztenak azaltzen dituzte. Txekorrak, taloak, patatak... jaten zituzten. Ospakizun berezietan janari bereziagoa jaten zen, baina ez orain bezain beste. Zer jaten zuten azaltzen dute.

8. Aurrerapenak eta haiek baino lehenagoko ohiturak

- **Erref**: ORD-018/011
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:11:51. **Bukatu**: 00:13:16
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Aisia » Kultura » Irakurtzea

Laburpena:
Arropa etxean garbitzen zuten, baina bazeuden labaderoak. Non zeuden azaltzen dute. Aurrerapen teknologikoak berandu iritsi ziren haien etxera. Egunkaria erosten zuten etxean. Dena erdaraz egoten zen. Argindarra eta ura beti ezagutu izan dute etxean.

9. Bizartegiak eta ile-apaindegiak

- **Erref**: ORD-018/012
- **Iraupena**: 0:00:38. **Hasi**: 00:13:16. **Bukatu**: 00:13:54
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Gizonak bizartegira eta emakumeak ile-apaindegira joaten ziren orrazteko. Pedrok bizartegian egin zuen lan. Soldadutzan egon zenean ere, bizargilea izan zen.

10. Ezkontzak eta komunioak

- **Erref**: ORD-018/014
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:14:17. **Bukatu**: 00:15:51
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

• Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkontzak eta komunioak orain baino umilagoak ziren. Komunioko arropari buruz hitz egiten dute. Ezkontzara familiartekoak bakarrik joaten ziren, gerora hasi ziren lagunak joaten.

11. Mariaren ezkontza

• **Erref**: ORD-018/016
• **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:15:59. **Bukatu**: 00:17:01
• **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

• Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
• Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
• Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Beltzez edo zuriz ezkontzen zen jendea. Orduan emakume gehiago ezkontzen ziren beltzez zuriz baino. Mariaren ezkontza nolakoa izan zen azaltzen dute. Martinez jatetxeari buruzko aipamena egiten dute. Eztei-bidaian Madrila joan ziren.

12. Gerra zibileko oroitzapenak

• **Erref**: ORD-018/017
• **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:17:01. **Bukatu**: 00:18:03
• **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

• Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
• Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Gerra zibila gutxi gogoratzen dute. Franco Ordiziatik pasatzen zeneko anekdotak kontatzen ditu. Bonbardaketak izaten ziren bitartean, nola ezkutatzen ziren azaltzen dute. Ordiziako fusilatuak aipatzen dituzte.

Transkripzioa
- (E) Gerra zibille, gogon dakezue, o oso umek izango ziñeten zuek, ala?
- (P) Ba, ez asko...
- (M) Nik'e, nik gutxi.
- (P) Sei zazpi urte, bai…
- (M) Nik ordun, naparrak eta esaten zuen, ta hoik irin batzuk o hola pentsatzen nun ziela. Gaiñea, geo hola geo ya zeatzeako bai. Baiño, geo akordatzen naiz ni, eskolan gebiltzela Karmelitatan, Franco pasatzen zanen ta, aitamentu aldea, kalle maiorra etorri, ta horra paiñueluakin ta, ene, ni behar ein "Franco!" Francoi. Horrena akordatzen naiz ni.
- (E) Banderakin ta atea berko ziñaten?
- (M) Bai, bai, bueno bai, bandera txiki batzukin.
- (P) Geo bonbardeon ta, bonbardeoak izaten zienen ta, aireplano hotsak […] eta tirok eta hola…
- (M) Baai, portalea.
- (P) Portalea danok.
- (M) Bai.

- (P) Refugioa zan.
- (M) Refugioa, bai. Hotsa zeatzen zanen, behera jetsi.
- (E) Geo Ordizin fusilamentuk eta're izan zien.
- (P) Bai, bueno, ni hoi gutxi.
- (M) Bai ni pixkat akordatzen naiz hoik nola ekartzen zittuen, reketien zirkulua, hildakok…… baiña gaiñeako fusilatuik eta hoik ez.
- (P) Fusilatuk eta aitzen zenun gaur "van a fusilar", baiña ordun zazpi urte o ze izango nitun nik.

13. Aita guardia egiten

- **Erref**: ORD-018/018
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:18:03. **Bukatu**: 00:18:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Aitari guardia egitea tokatzen zitzaion gau batzuetan. Maria harro zegoen aitak guardia egiten zuelako.

14. Hainbat elkarte Ordizian

- **Erref**: ORD-018/019
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:18:55. **Bukatu**: 00:20:06
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Kultura » Dantza
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:
Dantza-taldeak, batzokiak, mendi-elkarteak... aipatzen dituzte. Mendi-elkarteen historia kontatzen dute. Ez dira dantza-taldeetan ibili izan. Emakumeek ezin zuten parte hartu.

15. Txikitako jolasak

- **Erref**: ORD-018/020
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:20:06. **Bukatu**: 00:21:24
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:
Txikitan zertan jolasten ziren azaltzen dute. Baloiak eta pilotak nolakoak izaten ziren deskribatzen dute. Gabonetan opariak bai, baina jostailurik ez zuten jasotzen. Turroia jaten zuten.

16. Txikitan etxean kontatzen zizkieten kontuak

- **Erref**: ORD-018/021
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:21:24. **Bukatu**: 00:23:21
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Txikitan ez zizkieten mitologiako ipuinak kontatzen, haien gorabeherak baizik. Ez dakite nola ezagutu zuten elkar gurasoek.

17. Santa Anatako festak

- **Erref**: ORD-018/022
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:23:21. **Bukatu**: 00:25:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Santa Anak nola ospatzen ziren aipatzen dute. Dantzaldiak bazeuden, baina ez etxean, ez elizan, ez zieten uzten hara nahi adina joaten. Musika non egoten zen azaltzen dute.

18. Santa Anatako pilota partiduak eta santaneroak

- **Erref**: ORD-018/023
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:25:00. **Bukatu**: 00:26:06
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Pedrok Santa Anatako pilota partiduetara joatea nola lortzen zuen azaltzen du. Partidu onak izaten ziren beti. Santaneroen ohituraz hitz egiten dute, urtean ezkondutako bikoteak ateratzen ziren. Mariak ezin izan zuen atera lutoa zela eta.

19. Lutoa

- **Erref**: ORD-018/024
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:26:06. **Bukatu**: 00:26:56
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Lutoagatik urtebete beltzez joan behar izaten zuten. Lutoan zer janzkera eraman behar zen azaltzen dute. Amerikaren eraginez kendu zen lutoaren ohitura.

20. Sagardotegiak Ordizian

- **Erref**: ORD-018/025
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 00:26:56. **Bukatu**: 00:28:51
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:
Sagardotegi asko zeuden garai batean Ordizian: banan bana aipatzen dute zer sagardotegi zeuden. Sagardotegietako giroa nolakoa izaten zen azaltzen dute. Emakumeak eta apaizak ez ziren sartzen. Sagardotegian etxetik eramandako janaria jaten zen.

21. Aisialdia Ordizian

- **Erref**: ORD-018/026
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:28:51. **Bukatu**: 00:30:36
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Larunbatetan zer egiten zuten kontatzen dute. Fabriketan lan egiten zuten. Zinera ere joaten ziren. Ordizian zer erromeria izaten ziren azaltzen dute. Zer-nolako giroa izaten zuten kontatzen dute.

22. Dantza lotua

- **Erref**: ORD-018/027
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:30:36. **Bukatu**: 00:31:34
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Ordizian uzten zuten dantza lotuan egiten, baina herri txikietan ez. Zer beldur sartzen zizkien emakumeei bekatua zela eta.

23. Inguruko herrietako festak

- **Erref**: ORD-018/028

- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:31:34. **Bukatu**: 00:32:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:
Larraitzera oinez joaten ziren erromeriara. Bizikleta gerora ekarri zuten. Inguruko herrietara ere joaten ziren festetara arratsaldez, gauez ez.

24. Euskara orain eta lehen

- **Erref**: ORD-018/029
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:32:20. **Bukatu**: 00:34:58
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Euskara asko hitz egiten da orain Ordizian, baina ez nahikoa. Alde dezente dago gazteen eta zaharren hizkeraren artean. Inguruko herrietako euskara antzeko samarra da, eta zein diren hizkera politak aipatzen dute. Telebistako euskara ondo ulertzen dute. Zerbait irakurtzen dute euskaraz. Etxean beti euskaraz, eta kalean segun eta zeinekin, erdaraz.

25. Prozesioak eta ordurako arropak

- **Erref**: ORD-018/031
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:35:33. **Bukatu**: 00:36:23
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:
Aste Santuko prozesioei buruz hitz egiten dute. Arropa onak eramaten zituen jendeak. Ordizian zer jostundegi zeuden aipatzen dute.

26. Hika, zuka eta berorika

- **Erref**: ORD-018/033
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:37:11. **Bukatu**: 00:38:26
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Beraien artean, hika egiten dute. Gazteei, mutilei hika, eta neskei zuka. Lehengusuei hika. Gurasoek seme-alabei hika, senar-emazteen artean, zuka. Seme-alabek beraien artean hika. Lagun batzuek gurasoei berorika. Apaizari berorika.

27. Apaizak eta erdara

- **Erref**: ORD-018/034
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:38:26. **Bukatu**: 00:39:27
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Lehengo apaizak Ordizian euskalzaleak ziren. Konfesatu eta dena, ordea, erdaraz egiten ziren. Baliarrainen konfesatzeko izandako pasadizoa kontatzen du Pedrok.

28. Udak Baliarrainen

- **Erref**: ORD-018/035
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:39:27. **Bukatu**: 00:41:31
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Aisia » Oporrak

Laburpena:
Uda Baliarrainen pasatzen zuten. Zer-nolako bizimodua izaten zuten han baserrian kontatzen dute. Baserrian zer lan egiten zituzten aipatzen dute. Oso gustura ibiltzen ziren han.

29. Ordiziatik kanpora joaten zireneko irteerak

- **Erref**: ORD-018/036
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:41:31. **Bukatu**: 00:42:22
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Donostiara oso gutxi joaten ziren: eskursioren bat, partiduren bat... zenean. Eskursioak nora egiten zituzten aipatzen dute.

30. Orduko eta oraingo bizimoduaren arteko aldeak

- **Erref**: ORD-018/040
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:43:51. **Bukatu**: 00:44:54
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Oraingo bizimodua eta ordukoa desberdinak direla aipatzen dute. Diru gehiago erabiltzen dute gazteek, orain askatasun gehiago dago, lehen beldur edo errespetu gehiago zegoen,

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com